

KONINKLIJK

LGOG

samen de geschiedenis van LIMBURG ONTDEKKEN

Kring Ter Horst
Ineke Eickmans
Secretaris
0651568605
secretaris@lgogterhorst.nl

UITNODIGING

Activiteit **Excursie: Brussel... Anders**

Wanneer Zaterdag 10 september 2022, 08h00 – 20h00

Dames en heren,

Namens het bestuur van LGOG kring Ter Horst hebben wij het genoegen u uit te nodigen voor onze uitgestelde excursie naar België. Wij willen met u de Belgische hoofdstad bezoeken maar gaan daarbij niet (alleen) naar de geijkte toeristische zaken kijken (alhoewel u natuurlijk best zelf eventjes langs *Manneken Pis* mag wandelen...; of u kiest tóch voor de klassieke wandeling...). Er is gekozen voor andere monumenten en musea waardoor u hopelijk zaken ziet die u nog niet kent.

Het vertrek is om acht uur in Horst; wij hopen dan rond half elf midden in Brussel aan te komen, bij het Koningsplein. Dit plein is tussen 1775 en 1782 gebouwd in neoklassieke stijl, rechthoekig en symmetrisch met een afmetingen van 77 bij 113 meter. Het ligt op de Koudenberg, vlakbij het koninklijk paleis. Verschillende musea liggen aan het plein zoals het Magritte-museum of het Museum voor Schone Kunsten (musée des Beaux Arts = Bozar in de volksmond).

Om half elf worden wij verwacht in *café Victor*, in de voormalige bookshop van Bozar. Deze ruimte is omgebouwd tot café-restaurant door twee toparchitecten. Wij zullen hier een typisch Brussels ontbijt geserveerd krijgen, dat wil zeggen twee mini-croissants met jam en koffie of thee. Hierna heeft u tot half twaalf de tijd om op eigen gelegenheid de omgeving te verkennen.

Om half twaalf wachten drie gidsen op ons om ons voor een bijzondere – tot zeer bijzondere – wandeltocht door de stad. U kunt zelf een keuze maken: of u maakt een rondleiding langs *Brusselse klassiekers* of u kiest voor *allemaal beestjes*. In de bijlage van dit convocaat (onderaan) ziet u wat er allemaal bezocht wordt. De rondleidingen worden verzorgd door gedreven gidsen, die u in het Nederlands met passie vertellen over Brussel, haar inwoners en specialiteiten.

Vervolgens heeft u tijd voor een lunch op eigen gelegenheid. Daarna gaan we richting de Europese wijk waar we naar het *Huis van de Europese Geschiedenis* gaan. Het Huis van de Europese Geschiedenis neemt u mee op een reis door de tijd, van mythen en ontdekkingen naar de chaos en het saamhorigheidsgevoel van de twintigste eeuw. Tijdens deze reis laat het museum u nadenken over de toekomst van Europa. Er zijn zowel een permanente als een tijdelijke tentoonstelling ingericht. U krijgt ter plaatse de beschikking over een multimediale gids (via een tablet dat u krijgt). U kunt dus in uw eigen tempo en naar eigen interesse de tentoonstelling in het Nederlands bekijken.

Na dit bezoek heeft u nog enige vrije tijd in Brussel waarna we tegen half zes vertrekken. Wij verwachten dan rond acht uur in Horst terug te zijn.

Aanmelding

Indien u deel wilt nemen aan deze excursie, dan bent u van harte uitgenodigd zich op te geven bij de secretaris van onze kring, Ineke Eickmans, bij voorkeur via e-mail secretaris@lgogterhorst.nl. Vermeld u tevens aan welke rondleiding u deel wil nemen in volgorde van uw persoonlijke belangstelling (nummer 1 *klassiek* of 2 *allemaal beestjes*); wij proberen zoveel als mogelijk aan uw wensen te voldoen bij de indeling van de groepen. Inschrijving gaat op volgorde van aanmelding. Een **uiterlijke aanmelddatum tot 10 juli** is nodig omdat wij verplichtingen aan moeten gaan. Bij te weinig deelname behoudt het bestuur zich het recht voor om de excursie te annuleren. Van toepassing op deze reis zijn de voorwaarden zoals gepubliceerd op de website van de kring en met intekenen voor de excursie aanvaardt u deze voorwaarden (zie de "homepage" van www.lgogterhorst.nl). Annulering met terugbetaling van de reissom is slechts zeer beperkt mogelijk, ook als u in verband met bv. corona niet meekunt.

Uiterlijk op 17 juli ontvangt u de definitieve bevestiging en informatie over opstapplaats en dergelijke. Nadat uw deelname is bevestigd, kunt u het bedrag, onder vermelding van uw naam overmaken op de rekening van LGOG Kring Ter Horst (rekeningnummer NL28RABO01736.07.047). De kosten bedragen voor leden 35 euro en voor niet leden 45 euro. In dit bedrag zijn de buskosten inbegrepen evenals de kosten van de gidsen, de entrees van de te bezoeken plaatsen en de koffie/thee met gebak plus de fooi voor de chauffeur.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur van het LGOG Kring Ter Horst,

Marcel van de Munckhof, oud-voorzitter.

Arie Stas, voorzitter.

Ineke Eickmans, secretaris.

Zie bijlage hieronder en op internetsite www.lgogterhorst.nl

BRUSSEL... anders

Bezoek aan Brussel, LGOG Kring Ter Horst dd 10 september 2022

Het idee van de excursie is Brussel op een heel andere manier te bezoeken: geen standaardmusea, geen standaardwandeling... Daarom: *Brussel... anders*

08h00 vertrek Horst

10h30 aankomst Koningsplein; ontvangst met koffie of thee en croissant in *Café Victor*. Mogelijkheid tot individuele bezichtiging Koningsplein

De Europese architectuur en toegepaste kunst werden in de 19de eeuw beheerst door *neostijlen*: stijlen die gebaseerd waren op een vormtaal uit het verleden. Gebouwen, vazen en meubels vertoonden bijvoorbeeld de vormen van de gotiek, barok en classicisme. Omstreeks 1890 hadden veel kunstenaars en ambachtslieden genoeg van de neostijlen. Zij bedachten een geheel nieuwe vormtaal. De naam van deze nieuwe stijl was - heel toepasselijk - *Art Nouveau*; in het Duits werd het *Jugendstil* genoemd. Kenmerkend zijn de asymmetrie, gebogen lijnen en de decoratiemotieven die zijn afgeleid van dieren, bloemen en planten.

Rond de eeuwwisseling bepaalde de *Art Nouveau* voor een groot deel de architectuur en vormgeving in verschillende West-Europese landen. Belgische architecten zoals *Victor Horta* en *Henry van de Velde* ontwierpen verschillende bouwwerken. De Nederlandse kunstenaar *Jan Toorop* en de Fransman *Henri de Toulouse-Lautrec* gebruikten de vloeiende vormen in hun tekeningen en grafiek. Victor Horta heeft zo het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel (Bozar) in 1928 ontworpen. Het café dat we gaan bezoeken maakt onderdeel uit van dit museum.

Door het top-architectenduo *Robbrecht & Daem architecten* is deze ruimte omgebouwd tot café-restaurant. Deze architecten zijn gewend om te werken in een historische context. Zij ervaren de restricties die eigen zijn aan een beschermd monument eerder als een meerwaarde dan als beperking. Net zoals bij Victor Horta zijn bij Robbrecht & Daem architectuur en binnenhuisinrichting sterk met elkaar verbonden.

Paul Robbrecht creëerde een eigen microkosmos in de bescheidenheid van een café om de bezoekers een totaalbeleving mee te geven. Dat eigen universum wordt bijna letterlijk gevisualiseerd door het gebruik van allerhande cirkels in het interieur: speciaal voor Victor gecreëerde ronde luchters, ronde spiegels en granito cirkels op de vloer die een planetarium van zonsop- en ondergangen symboliseren. De donkergroene kleur van de granito en lederen zitbanken refereren aan de groene linoleum en granito die Horta zelf al integreerde in het gebouw. Ook de tafels zijn echte kunstwerken: in elk tafelblad werd een gestileerd muziekinstrument in messing ingelegd.

11h30 wandeltocht met gids; keuze uit een tweetal wandelingen. Begeleiding door Nederlandstalige gids. Maximale groepsgrootte 20 personen. Geeft u bij aanmelding uw keuze door?

1. BRUSSELSE KLASSIEKERS

Goede wijn behoeft geen krans. Voor degene die toch de klassiekers wil bezoeken: tijdens deze rondleiding rijgen we de bekende plekjes aan elkaar. Hoe groeide de stad tussen de oude Zennebedding, via de Grote Markt naar de centra van godsdienst (de kathedraal) en macht (de Hofberg)? Verhalen over vroeger en nu aan de Beurs, de Sint-Hubertus-galerijen, de Grote Markt, de Stoofstraat, Manneke Pis, de kathedraal van Sint-Michiels en Sint-Goedele en zelfs enkele minder bekende plekjes. Dit geleid bezoek vormt de ideale start voor een betere kennis van de Belgische hoofdstad!

2. ALLEMAAL BEESTJES

Kraaiende hanen en vleermuizen, leeuwen en ooievaars, mythische dieren... Ze zijn je tijdens een wandeling door de stad misschien nog niet echt opgevallen, maar ze zijn wel alom tegenwoordig op gevels of dakgoten, in ijzersmeedwerk en ander fraai materiaal. Zowel in classicistische en historiserende gebouwen, als in Art Nouveau- en Art Decopanden vinden we een indrukwekkende menagerie. Soms sieren ze fonteinen of dienen ze als waterspuwer. Een echte dierentuin !

13h30 lunch op eigen gelegenheid en eigen tijd

15h00 vertrek naar *Huis van de Europese Geschiedenis*

Wanneer u de permanente tentoonstelling bezichtigt, zult u merken dat we niet ingaan op de geschiedenis van elk afzonderlijk Europees land. In plaats daarvan willen we onderzoeken hoe de geschiedenis een gemeenschappelijke Europese herinnering heeft voortgebracht en ons leven vandaag en in de toekomst nog steeds beïnvloedt. Net als in ons eigen leven willen we sommige dingen onthouden en andere liever vergeten. En uiteraard kan één en dezelfde gebeurtenis vanuit verschillende perspectieven worden gezien.

Thema's:

A. DE VORMING VAN EUROPA: Wat is Europa? Geografisch gezien is Europa nooit een duidelijk begrensde ruimte geweest. De naam van het continent is ontleend aan de oude Griekse mythe van Europa, een verhaal dat net als de geschiedenis zelf door de eeuwen heen telkens vanuit verschillende zienswijzen opnieuw is geïnterpreteerd. Europa wordt gekenmerkt door zijn verworvenheden en tradities, maar in welk opzicht onderscheidt het zich van andere continenten? Kunnen we spreken van een gemeenschappelijk Europees verleden als de mensen toch op een heel verschillende manier door de historische gebeurtenissen zijn beïnvloed? Kunnen we een gemeenschappelijk kenmerk vinden, wellicht een Europees reservoir aan herinneringen?

B. EUROPA: EEN MONDIALE GROOTMACHT: In de 19e eeuw stonden revoluties centraal in de Europese geschiedenis en op alle terreinen van het dagelijks leven voltrokken zich grote omwentelingen. Mensenrechten en burgerrechten, democratie en nationalisme, industrialisatie en het vrijemarktstelsel luidden alle een periode van veranderingen en mogelijkheden in. Aan het einde van de eeuw had Europa als wereldmacht zijn hoogtepunt bereikt. Onderhuids woekerden echter sociale en nationale spanningen en internationale wedijver, en aan het begin van de twintigste eeuw ontaardde dit in een conflict.

C. EUROPA IN PUIN: 1914 betekende een keerpunt voor Europa. Europa bekleedde in politiek, economisch en cultureel opzicht inmiddels een dominante positie in de wereld. Het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog, de eerste geïndustrialiseerde massale oorlog, bracht echter tot dan toe ongekende vernietigingen op het slagveld en in de samenleving als geheel teweeg. Deze vier jaar deden Europa trillen op zijn grondvesten en het continent werd meegesleurd in een wereldwijd conflict zoals dat zich nog nooit eerder had voorgedaan. Deze ramp gaf de aanzet tot de meest moorddadige eeuw uit de Europese geschiedenis, en de traumatische gevolgen ervan lieten diepe littekens achter in de Europese collectieve herinnering.

Als gevolg van de Eerste Wereldoorlog gingen oude keizerrijken ten onder en ontstonden nieuwe staten. Pacifisme en de idee van Europese integratie wonnen aan invloed. De Tweede Wereldoorlog wordt dikwijls omschreven als een 'totale oorlog', waarin het onderscheid tussen soldaten en burgers was weggefallen. Miljoenen mensen werden het slachtoffer van massa-executies, deportaties, honger, dwangarbeid, concentratiekampen en bombardementen.

D. WEDEROPBOUW VAN EEN VERDEELD CONTINENT: De periode na 1945: Europa lag in puin, was van zijn macht beroofd en verdeeld geraakt tussen twee rivaliserende wereldmachten: de Verenigde Staten van Amerika en de Sovjet-Unie.

Sommige West-Europese landen vonden elkaar in hun angst voor het communisme en sloegen de weg in van samenwerking op supranationaal niveau, waarmee zij het nationalisme wilden indammen en het risico op oorlog uitbannen.

In Oost-Europa hield de bevrijding echter voor velen in dat de nazitirannie werd vervangen door een communistische dictatuur onder Sovjet-controle.

E. AFBROKKELENDE ZEKERHEDEN: Wereldwijde recessie en stijgende energieprijzen – de naoorlogse economische bloei in Europa kwam in de jaren zeventig abrupt tot stilstand. Nieuwe maatschappelijke bewegingen daagden de politieke orde uit.

Ondanks de economische en sociale onrust bleef de Europese Gemeenschap bouwen aan de gemeenschappelijke markt. Griekenland, Portugal en Spanje, die het juk van de dictatuur hadden afgeschud, traden toe als nieuwe lidstaten.

De communistische landen raakten verzwakt door structurele problemen en maakten een periode van achteruitgang door. In 1989, twee eeuwen na het uitbreken van de Franse revolutie, gingen deze regimes als gevolg van grotendeels vreedzame revoluties ten onder.

Met het einde van de Koude Oorlog kregen de Europese staten de mogelijkheid om geleidelijk een steeds nauwere samenwerking aan te gaan. Voormalig communistische landen sloten zich aan bij de Europese Unie, waarmee het aantal lidstaten verdubbelde. Staten kwamen overeen om steeds meer bevoegdheden over te dragen, zodat zij op supranationaal niveau efficiënt konden werken.

De financiële en eurocrisis van 2008 hebben weliswaar duidelijk gemaakt hoe nauw de lidstaten met elkaar verbonden zijn, maar hebben ook tekortkomingen aan het licht gebracht. Zij stellen de Europese solidariteit op de proef.

F. LOFBETUIGINGEN EN KRITIEK: Nu bent u aan zet. Hier wordt naar uw mening gevraagd. Wat is Europa? Waardoor voelt u zich 'Europees'? Wat is ons Europees erfgoed? Als u niet uit Europa komt: hoe ziet u Europa en de Europeanen?

Welke betekenis hebben onze herinneringen? Onze herinneringen aan het verleden zijn belangrijk voor ons. Ze brengen ons samen, maar drijven ons soms ook uit elkaar. Alleen wanneer we historisch onderzoek doen en inzicht hebben in ons Europees erfgoed kunnen we ons verleden, ons heden en onze toekomst begrijpen.

Daarnaast een tijdelijke tentoonstelling *Als muren spreken!*

Posters • reclame, propaganda en protest

De geïllustreerde poster kwam in de late 19e eeuw op in Europa, in een steeds commerciëlere wereld waarin nadien ook botsende politieke ideologieën zichtbaar werden. Door hun indrukwekkende afmetingen en aanwezigheid overheersten posters de publieke ruimte en bepaalden ze mee het stadsbeeld. Ook al zijn posters vluchtig en worden ze specifiek voor één moment gemaakt, toch zijn er dus veel terugkerende elementen die we tot op vandaag op posters zien verschijnen en die onderdeel zijn geworden van het culturele geheugen. Propaganda uit de twee wereldoorlogen en de Koude Oorlog, de explosieve groei van culturele uitwisselingen, toerisme en de opkomst van veelstemmige sociale bewegingen na de Tweede Wereldoorlog: al deze thema's komen aan bod in de tentoonstelling "Als muren spreken". Aan de hand van een selectie uit de postercollectie van het Huis van de Europese geschiedenis worden de complexe lagen van de Europese eenheid en verdeeldheid getoond. De posters weerspiegelen de ontwikkeling en verandering van de publieke ruimte in Europese steden. De tentoonstelling gaat op zoek naar de veelbetekenende veranderingen in de ontwerpgeschiedenis van Europese posters en probeert transnationale parallellen en onderlinge verbanden bloot te leggen.

17h30 vertrek

20h00 aankomst Horst